

Vastaukset TP2022 arviointikertomuksen kysymyksiin

Liite: Arviointikertomus 2022 (KV 14.6.2023)

<https://lempaala10.oncloudos.com/kokous/2023266-6-28720.PDF>

Arviointikertomus, Sivu 12:

Valtuustolle tuodaan vuodesta toiseen määrärahaylityksiä hyväksyttäväksi sen jälkeen, kun tilikausi on jo päättynyt. Tilikauden määrärahaylitykset tuotiin valtuuston käsiteltäväksi 22.2.2023. Tällainen menettely ei ole hyvän hallinnon mukaista ja se vie valtuustolta mahdollisuuden vaikuttaa toimintaan. Tarkastuslautakunta uudistaa jälleen tämän kannanoton ja kysyy, mihin tämä toistuva menettely perustuu?

Vastaus:

Ensisijainen toimintatapa on, että talousarvioon tehtävät muutokset käsitellään määrärahamuutoksina varainhoitovuoden aikana.

Arviointikertomuksen kirjaus viittaa tilivuoden aikaisten määrärahamuutosten jälkeenkin tapahtuviin menoylityksiin tai tuloarvioiden alituksiin. Varainhoitovuoden päätyttyä hyvää hallintoa on kuitenkin se, että talousarvion sitovuustasoon nähden menomäärärahan ylitykset ja tuloarvioiden alitukset on käsiteltävä valtuustossa ennen tilinpäätöksen hyväksymistä. Aiempina tilikausina tämä ylitysten käsittely on tehty vasta keväällä osana valtuuston tilinpäätöskäsittelyä tilintarkastuskertomuksen suositusten pohjalta.

Toimintatapa, jolla ylitykset käsitellään jo helmi-maaliskuussa ennen kuin kunnanhallitus allekirjoittaa tilinpäätöksen maaliskuun lopussa, on kuitenkin ajallisesti suositeltavampi. Tätä toimintatapaa aiotaan jatkaa.

Arviointikertomus, Sivu 18:

HYTE-kertoimen prosessi-indikaattoreihin sisältyy hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä kuvaavien mittareiden asetta. Tarkastuslautakunta kysyy, kuinka kunnassa tullaan edellä mainittu arviointi toteuttamaan?

Vastaus:

Liitteinä Hyvinvointisuunnitelma ja Hyvinvointiraportti 2022

[Lempäälän verkkosivuilla jaettavat tiedostot - Lempäälän kunnan hyvinvointikertomus 2017-2020 ja -suunnitelma 2022-2024.PDF - Kaikki asiakirjat \(sharepoint.com\)](#)

<https://lempaala10.oncloudos.com/kokous/2023266-21-27746.PDF>

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (§6) velvoittaa kuntaa seuraamaan kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin.

Kunnassa on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain.

Lempäälän kunnan laajassa hyvinvointikertomuksessa ja –suunnitelmassa linjataan seurattaviksi indikaattoreiksi kuluvalle valtuustokaudella Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen hyvinvoinnin edistämisen vähimmäistietosisältöön kuuluvat indikaattorit. Vähimmäistietosisällön ohella hyvinvoinnin edistämistyön onnistumista seurataan niin sanottujen hyte-kertoimen tulos- ja prosessi-indikaattoreiden avulla. Hyte-kerroin määrittää valtiolta kunnille maksettavan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosan määrää.

Hyte-kertoimen prosessi-indikaattorit kuvaavat kunnan voimavaroja ja toimenpiteitä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Hyte-kertoimen prosessi- ja tulosindikaattoreiden toteutumista seurataan vuosittain osana lakisääteistä hyvinvointiraporttia. Vuoden 2022 hyvinvointiraportista hyte-kerroin seurantaan liittyvä sisältö löytyy sivuilta 5-9. (Lempäälän kunnan hyvinvointiraportti 2022.pdf.) Lempäälässä useimmat prosessi-indikaattorien osoittamat hyvinvointityön sisällöt ja prosessit ovat käytössä ja Lempäälän tulos suurimmassa osassa prosessi-indikaattoreita on 100 pistettä asteikon ollessa 0-100.

Muut THL:n vähimmäistietosisältöön lukeutuvat hyvinvoinnin edistämisen seurantaindikaattorit on raportoitu vuoden 2022 hyvinvointiraportin liitteessä 1 (ohessa).

Näiden lisäksi hyvinvoinnin edistämisen talousarviotavoitteiden toteutumista seurataan osana kunnan talouden suunnittelun, seurannan ja raportoinnin prosessia. Hyvinvoinnin edistämisen talousarviotavoitteiden toteutuminen raportoidaan lisäksi osana hyvinvointiraporttia, vuoden 2022 toteuma on esitetty hyvinvointiraportin sivuilla 20-32.

Vuosittainen hyvinvointiraportti valmistellaan kunnanvaltuuston 31.8.2022 hyväksymässä hyvinvoinnin edistämisen yhteistyörakenteessa, joka on esitelty myös vuoden 2022 hyvinvointiraportin sivulla 19. Hyte-kerroinindikaattoreiden osoittamaa hyvinvointitilanteen arviointia tehdään vuosittain osana hyvinvointiraportin valmisteluprosessia poikkihallinnollisissa hyvinvoinnin edistämisen yhteistyöryhmissä, kunnan johtoryhmässä sekä yhteisölautakunnassa.

Arviointikertomus, Sivu 19:

Miten on toteutettu kiinteistökohtainen irtaimisto- ja kalustokirjanpito?

Vastaus:

Poistosuunnitelman mukaan käyttöomaisuuskirjanpidolla seurataan vain irtaimistoa ja kalustoa, jonka hankinta-arvo on ollut yli 10000 €. Kirjanpidollinen seuranta ei ole täysin kiinteistökohtainen vaan se kytkeytyy tehtäväalue/vastuualue/kustannuspaikka -jaotteluun.

Mikäli pienirtaimiston, kaluston tai koneiden ja laitteiden hankinta on tapahtunut leasingilla, kyseiset leasingrekisterit antavat lisäksi hyvän, kustannuspaikoittaisen näkymän ko irtaimesta omaisuudesta. Tämän kaltaista irtainta ovat mm. digi- ja av-laitteet sekä isojen kiinteistöjen ensikertainen kalustus.

Lisäksi erikseen kunnan vakuutusten hallinnointiprosessin yhteydessä on luetteloitu mm. ajoneuvot, taide-esineet ja muut vakuutusarvoltaan merkittävä irtain.

Irtaimen omaisuuden poistoa ja hävittämistä koskeva päätösvalta on hallintosäännöllä annettu kunkin tehtävä- ja vastuualueen esihenkilölle. Irtaimen omaisuuden myynnistä päättää kukin

palvelualue- ja prosessijohtaja sekä kunnanjohtaja 10000 €:n rajaan asti. 10000 €:n arvon ylittävältä osin irtaimen omaisuuden myynnin päätösvalta kuuluu ao. toimielimelle.

Sisäisen valvonnan toimenpiteenä esimerkiksi merkittävimmän kiinteistökohtaisen irtaimiston kuvaaminen säännöllisin väliajoin on hyvä ja suositeltava riskienhallinnallinen toimenpide.

Miten ostopalveluiden seuranta on toteutettu?

Vastaus :

Ostopalvelujen seuranta on osa sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa. Hallintosäännön mukaan kunkin tehtäväalueen esihenkilön vastuulle kuuluu tehtäväalueen toiminnan yleisvastuu, johto ja kehittäminen kunnanhallituksen, lautakunnan ja palvelualuejohtajan alaisuudessa. Tehtäväalueen esihenkilön ratkaisultaan kuuluu myös tehtäväalueen sopimusten ja sitoumusten tekeminen euromääräisten hankintarajojen puitteissa. Ostopalvelusopimusten voimassaoloaikana euromääräinen ja laadullinen kontrollointi on viime kädessä kytköksissä palvelusuunnitelman yhteydessä päätettyihin ostolaskujen hyväksymisoikeuksiin.

Vuosittain järjestettävissä talouden esihenkilöakatemia -koulutuksissa on korotettu hankitun ostopalvelun seurannan lisäksi aktiivista markkinaseurantaa, jotta näkemykset ko palvelun hinnasta, laadusta ja palvelumarkkinoista ovat riittävän hyvät tulevan ajan vaihtoehdoista päättämiseen.

Miten ja kenelle sisäisen valvonnan tuloksista ja toimivuudesta raportoidaan (myös tilikauden aikana)?

Vastaus:

Lautakunta vastaa palvelualueellaan ja jaosto omalla tehtäväalueellaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoi kunnanhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Kunnanjohtaja sekä palvelualueiden ja prosessien johtavat viranhaltijat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta omalla alueellaan, ohjeistavat alaisiaan tehtävä- ja vastuualueita sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Konserniohjeen mukaan tytäryhteisön hallituksen on huolehdittava siitä, että yhteisön sisäinen valvonta, riskienhallinta ja sisäinen tarkastus on järjestetty huolellisesti ja että se on oikeassa suhteessa liiketoiminnan laatuun ja laajuuteen nähden. Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoitava viipymättä konsernijohdolle.

Perusyclin mukaisesti havainnoista raportoidaan osavuosisikatsusten ja tilinpäätöksen valmistelun yhteydessä, mutta myös muuta raportointia voidaan toteuttaa esimerkiksi kunnanhallituksen/lautakunnan/jaoston tai tytäryhtiön hallituksen sisäisenä prosessina esim. kokousten yhteydessä.

Arviointikertomus, Sivu 20:

PALVELUIDEN JA TOIMINNAN KEHITTÄMISEN TAVOITE: Kunnassa on käytössä ajanmukaiset ja digitaaliset toimintatavat

Miten tavoitteen toteutuminen näkyy työtapamuutoksina?

Vastaus: Lempäälässä siirryttiin jo Koronavuosien aikana nopeasti ja ketterästi Teams työtilojen ja kokousten käyttöön. Teamsin käyttö on vakiintunut normaaliksi toimintatavaksi kunnan organisaatiossa ja ns. hybridityö (eli etätöön ja fyysisen työpaikalla tehtävän työn yhdistäminen joustavasti) on kunnassamme arkipäivää. Yhteisiä työtehtäviä voidaan työstää yhteisissä sähköisissä työtiloissa paikasta riippumatta. Kokoukset eivät enää edellytä kaikkien henkilöiden pääsemistä samaan fyysiseen tilaan. Esimerkiksi Lempäälä-talo on varustettu ajanmukaisella kokoustekniikalla huomioiden myös kauempaa osallistuvat kokousten jäsenet.

Lempäälän kunnan asianhallinta päivitettiin uuteen versioon vuonna 2022, joka sai nimekseen Laari. Laari on visuaaliselta ilmeeltään edeltäjänsä nykyaikaisempi sekä se mahdollistaa sähköisen arkistoinnin. Sähköinen arkistointi otetaan kokonaisuudessaan käyttöön vuoden 2023 aikana. Muutos on merkittävä huomioiden sen, että sähköisellä arkistoinnilla poistetaan paine fyysisten arkistotilojen tarpeelle. Lisäksi Laari mahdollisti hallinnollisten prosessien läpiviemisen kokonaisvaltaisesti sähköisesti sekä yhdenmukaisesti aina asian kirjaamisesta valmistelun kautta asian päättämiseen.

Laarin käyttöönoton yhteydessä Lempäälässä käyttöönotettiin myös sähköinen allekirjoitus, joka mahdollistaa ajasta ja paikasta riippumattoman asiakirjojen allekirjoituksen. Tämä on helpottanut mm. pöytäkirjojen allekirjoituksia, jolloin pöytäkirjantarkastajana toimiva luottamushenkilö on voinut allekirjoittaa pöytäkirjat, vaikka omalta kotisohvaltaan pankkitunnuksia hyväksi käyttäen. Sama toimintatapa on helpottanut myös sopimusten ja erilaisten sitoumusten tekemistä. Sähköisen allekirjoituksen hyödyntämismahdollisuudet ovat todella laajat ja sen käyttö on organisaatiossa levinnyt nopeasti.

Miten paljon on lisätty digineuvonta- ja tukipalveluja asiakaspalvelussa?

Vastaus: Koronavuosien jälkeen Lempäälän kunnan Palvelukäytävällä asiakasmäärät ovat hiljalleen lisääntyneet digitaalisiin neuvontapalveluihin. Palvelukäytävän konseptiin on kuulunut sen perustamisesta asti digitaalinen neuvonta. Sitä on saanut Palvelukäytävän avaamisesta asti Lempäälän kunnan omiin palveluihin (lomakkeiden täyttämiseen jne.) sekä valtion palveluihin mm. Kelan ja TE-toimiston digitaalisiin palveluihin. Asiakasmäärät ovat kuitenkin vasta Koronavuosien jälkeen lähteneet voimakkaaseen nousuun. Olemassa olevat palvelut eivät ole vuonna 2022 lisääntyneet, mutta asiakasmäärät sekä tietoisuus olemassa olevista palveluista on lisääntynyt vuoden 2022 aikana.

Esimerkiksi maaseutupalveluissa siirtymä kokonaan sähköiseen asiointiin on sujunut hyvin – kaikki hakemukset (100 %) on pystytty hoitamaan sähköisesti ja hakijoille on annettu tarvittaessa tukea ja neuvontaa, jotta sähköinen asiointi sujuu. Paperisia hakemuksia saapui hakuajan jälkeen vain 0,7 %, jotka kunnassa muutettiin sähköiseen muotoon. Viljelijöille on annettu myös sähköiseen asiointiin koulutusta ja maatalouteen liittyvistä tukiasioista on tiedotettu laajasti. Vuodesta 2023 alkaen sähköinen asiointi korostuu entisestään ja uusia asiointikanavia on otettu käyttöön. Nämä ovat EU:n uuden CAP27-ohjelmakauden myötä viljelijälle pakollisia. Kaikki asiakastapaamiset on pystytty hoitamaan joko kasvokkain, puhelimitse tai sähköisten kanavien kautta. Erilaiset asiakaskontaktit ovat lisääntyneet edellisvuoteen verrattuna arviolta 30 prosenttia. Myös maaseutuviranomaisten digi- ja tukiosaamiseen on panostettu kouluttamalla heitä

maaseutuhallinnon eri tukien, sovellusten ja ohjelmien käytössä niin, että he voivat antaa myös hallinnollista neuvontaa asiakkaille.

Palvelukäytävän henkilöstöstä 60% on suorittanut vuoden 2023 aikana DVV:n digiopaskoulutukset. Syyskuun aikana lanseerataan digituki-sivusto kunnan verkkosivuille. Digiturvaviikolla 25.-29.9.2023 Palvelukäytävä tulee olemaan osa Pirhan kanssa yhteistyössä toteutettavaa ikäihmisille suunnattua digiturvapäivää.

Miten mitataan vaikuttavuutta?

Vastaus: Lempäälän kunnan oma digitaalinen asiakaspalvelu on tällä hetkellä vielä vaikeasti mitattavaa, joten sen vaikuttavuutta ei voida todentaa selkeästi. Vaikuttavuuden mittaamiseksi selvitetään kuitenkin erilaisia vaihtoehtoja. Lempäälän kunnan Palvelukäytävä tarjoaa kuitenkin digitaalista neuvontaa myös valtion palveluihin, joista mm. Kela on asettanut tavoitteeksi, että lomakkeista 80% tulisi Kelalle sähköisenä. Lempäälä-Vesilahti alueella (eli Lempäälän palvelukäytävän toiminta-alueella) lomakkeiden sähköinen palautusprosentti on parhain Pirkanmaalla (83,5%). Palvelukäytävältä annettavalla digitaalisella neuvonnalla on ollut selkeä vaikutus sähköisten lomakkeiden määrään Kelan palveluissa.

Miten varmistetaan sähköpostiliikenteen toimivuus luottamushenkilöiden kohdalla ja se, että luottamushenkilöt pystyvät toimimaan tehtävässään sähköisessä toimintaympäristössä?

Vastaus: Lempäälän kunnan luottamushenkilöillä on käytössään seudun tietohallinnon mukaisesti kunnan domainilla oleva sähköpostiosoite ja laite. Sähköpostia on mahdollista lukea myös nettiselaimella (muullakin kuin kunnan käyttöön antamalla laitteella). Luottamushenkilön tehtävästä riippuen luottamushenkilöiden profiilit on liitetty Teams työtiloihin, joissa voi tutustua mm. esityslistoihin ja muuhun tehtävän edellyttämään materiaaliin. Valtuustokauden alussa on annettu ohjeistusta mm. Teams-työtiloihin kirjautumiseen, sähköpostiin kirjautumiseen sekä laitteen käyttöön. Lisätukea on mahdollista saada kunnan organisaatiosta.

Arviointikertomus, Sivu 23:

Palvelumaksut ja taksat ovat seudun keskitasoa. Miten tavoite on toteutunut?

Vastaus:

Lempäälän uuteen kuntastrategiaan on kirjattu vastaava tavoite ja strategian toimeenpano ohjaa jatkossakin asian seurantaan. Vuosittain osana talousarviovalmistelua kaikkia tehtäväalueita ohjeistetaan tarkistamaan toimintatuottojen tilanne mm. palvelukustannuksiin ja markkinatilanteeseen verrattuna. Lempäälän perimien palvelumaksujen taso on kasvanut vähemmän kuin palvelun tuottamisesta aiheutuneet kustannukset eikä myöskään merkittäviä poikkeamia seudullisesta vertailuhinnoittelusta ole havaittu. Tällä hetkellä merkittävimmistä kuntalaisten maksuista ja taksoista seudullisen hintatason alittavat selvimmän liikunta- ja vapaa-ajan palveluiden maksut sekä kiinteistövero. Seudullisessa ja myös valtakunnallisessa vertailussa erityisesti kaukolämpöenergian hinta on vertailuryhmiä korkeampi.